

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Андрей Атанасов Джунин

щатен преподавател в катедра „Оперативно-издирвателна дейност“ на факултет „Полиция“ при Академия на МВР, София 1715, бул. „Александър Малинов“ № 1, тел.: +359885031321

по дисертационния труд на майор Любомир Росенов Райков на тема „Усъвършенстване управлението на човешките ресурси в отбраната“, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност, по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (управление на сигурността и отбраната)“

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

След проверка в базата данни на Съвместната онлайн библиографска система и услуги (COBISS+) по ключови думи се установи, че съществуват тридесет и четири научни разработки (дисертации), свързани с различни аспекти на човешките ресурси. Само девет от тях са свързани с управлението им, но почти всички са в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки. Не съществуват разработки (дисертации), свързани с управлението на човешките ресурси в сектора на отбраната на Република България, разгледани през призмата на дейностите по провеждането на конкурси за прием на войници, осъществявани във връзка с развитието на отбранителните способности на държавата. Тези констатации и изключително сериозният проблем със задържането и мотивирането на кадрите във въоръжените сили в контекста на динамично променящата се среда

за сигурност определят актуалността на разработения научен проблем.

В структурен план научната разработка е много добре логично и систематично подредена. Отделните части (глави, точки и подточки) съответстват и покриват цялостно темата на дисертационния труд. Използвани са чуждестранни и национални теоретични достижения и опит в изследваната област.

Всеизвестно е, че отбраната на страната пряко зависи от количеството и качеството на човешкия ресурс във формированията от Българската армия, което е жизненоважно за страната. Този научно и житейски доказан факт определя значимостта на разработения проблем.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Стилът на докторанта е научно издържан, последователен и разбираем. Авторът се придържа към академичните стандарти. В хода на изследването са използвани актуални източници и е приложен съответстващ инструментариум на научния анализ и синтез. Аргументацията е ясна и последователна. Правилно и коректно работи с терминологията в областта на управлението на човешките ресурси и отбраната.

След общ преглед по заглавие и структура и детайлен преглед по съдържание на научното изследване се откроява приносът на автора по отношение на осмислянето и развитието на понятията, свързани с общата теория за управление на социалните организации. Задълбочено са анализирани основните постулати в тази предметна област. Не би могло да се твърди, че авторът е създател на нова теория в управленската наука, но той съвсем коректно заявява, че само е прецизирал и допълнил някои определения и постановки в областта на управлението на човешките ресурси чрез своите анализи, изводи и препоръки. Сигурно е обаче, че притежава много задълбочени познания в тази сфера.

В научноприложен план разработката, според мен, е доста ценна. Кандидатът за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ е постигнал сериозни резултати, от които в синтезиран вид могат да се открият следните приноси:

- извеждане на основни проблеми в процеса на провеждане на конкурси за прием на войници (матроси) за военна служба;
- създаване на модел за управление на жизнения цикъл на войниците

(матросите) във въоръжените сили;

- разработване на структура на Единен център за начална военна подготовка на въоръжените сили.

Приемам напълно изброените научни и научноприложни приноси. Считам, че те са постигнати въз основа на задълбочено изследване и анализ, и са изцяло авторово дело. Също така смятам, че резултатите от това изследване трябва да послужат като отправна точка в работата на експертите от различни работни групи по усъвършенстване на различните нормативни актове и документи, свързани с подбора, подготовката, оценяването и кариерното развитие на войниците, тъй като проблемът със задържането и развитието на човешкия капитал във военната организация е очевиден за цялото общество.

3. Становище относно наличието или липсата на плагиатство.

След пряк преглед и чрез специализиран софтуер на дисертационния труд и публикациите, свързани с него, изисквани съгласно чл. 2б, ал. 2 и 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България за покриване на група от показатели „Г“ от минималните национални изисквания за област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, не установих плагиатство.

По време на работата ми като член на научното жури не е получаван неанонимен и мотивиран писмен сигнал за установяване на плагиатство в дисертационния труд и публикациите на кандидата за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

4. Критични бележки.

Под черта не са посочени използваните литературни източници, което би спомогнало да се изведат по-лесно и ясно постигнатите от автора научни приноси, както например това е направено с нормативните актове и документите, и спомага за открояването на научноприложните резултати.

Въпреки че в много висши учебни заведения има наложена практика в научните разработки от този тип да има структурен елемент „Общи изводи“, считам, че тази част трябва да съдържа препоръки въз основа на вече направените изводи по отделните глави.

Посочените бележки са несъществени и по никакъв начин не намаляват

стойността на получените и признати от мен като оригинални научни и научноприложни резултати.

В съдържателен и чисто научен план нямам критични бележки. Бих препоръчал на майор Райков в бъдещата си научна дейност да изследва процедурите и дейността на структурите по управление и на други видове ресурси (материални, финансови, технологични и т.н.) в отбраната, необходими за комплексното обезпечаване на формированията от Българската армия, респективно за адекватното реагиране на динамично променящата се геополитическа обстановка.

5. Заключение.

Представеният дисертационен труд напълно отговаря на условията, регламентирани в чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България, чл. 27, ал. 1 и 2 от Правилника за неговото прилагане и чл. 61, ал. 2 и 3 от Правилника за развитието на академичния състав във Военна академия „Г. С. Раковски“.

6. Оценка на дисертационния труд.

Предвид горното давам *положителна* оценка на дисертационен труд на тема „Устъвършенстване управлението на човешките ресурси в отбраната“ и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на майор Любомир Росенов Райков образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност, по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (управление на сигурността и отбраната)“.

19.12.2023 г.
гр. София

Изготвил становището:
/доц. д-р Андрей Джурина/

OPINION

by Ass. Prof. Andrey Atanasov Dzhunin, PhD

full-time lecturer in the Department of „Criminal Intelligence Process“ of the Faculty of „Police“ at the Academy of the Ministry of Interior, Sofia 1715, Alexander Malinov Blvd. № 1, phone: +359885031321

on the dissertation work of Major Lyubomir Rosenov Raykov on the topic „Improving the management of human resources in defence“, presented for the acquisition of the educational and scientific degree „PhD“ in the field of higher education 9. Security and defence, professional direction 9.1. National security, in the doctoral program „Organization and management outside the sphere of material production (security and defense management)“

1. Relevance and significance of the developed scientific problem.

After checking the database of the Co-operative Online Bibliographic System and Services (COBISS+) by keywords, it was found that there are thirty-four research papers (dissertations) related to various aspects of human resources. Only nine of them are related to their management, but almost all are in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences. There are no dissertations related to the management of human resources in the defense sector of the Republic of Bulgaria, considered through the prism of the activities of holding contests for the admission of soldiers, carried out in connection with the development of the defense capabilities of the state. These findings and the extremely serious problem of retention and motivation of personnel in the armed forces in the context of a dynamically changing security environment determine the relevance of the developed scientific **problem**.

Structurally, the scientific development is very well logically and systematically arranged. The individual parts (chapters, points and subpoints) correspond to and cover the topic of the dissertation. Also foreign and national theoretical achievements and experience in the researched field are used.

It is well known that the defence of the country directly depends on the quantity and quality of human resources in the formations of the Bulgarian Army, which is vital for the country. This scientifically and life-proven fact determines the significance of the developed problem.

2. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work.

The PhD student's style is scientifically sound, coherent and understandable. The author adheres to academic standards. In the course of the research, up-to-date sources were used and a corresponding toolkit of scientific analysis and synthesis was applied. The argumentation is clear and coherent. Properly and correctly works with terminology in the field of human resources management and defence.

After a general review by title and structure and a detailed review by content of the scientific research, the author's contribution to the understanding and development of the concepts, related to the general theory of management of social organizations, stands out. The main postulates in this subject area have been thoroughly analysed. It could not be claimed that the author is the creator of a new theory in management science, but he quite correctly states that he only refined and supplemented some definitions and statements in the field of human resource management through his analyses, conclusions and recommendations. However, it is certain that he has a very profound knowledge in this field.

In terms of scientific application, the development, in my opinion, is quite valuable. The candidate for acquiring the educational and scientific degree „PhD“ has achieved serious results, from which the following contributions can be highlighted in a synthesized form:

- bringing out the main problems in the process of conducting contests for the admission of soldiers (sailors) for military service;
- creation of a model for managing the life cycle of soldiers (sailors) in the armed

forces;

- development of a structure of the Unified Centre for Initial Military Training of the Armed Forces.

I fully accept the listed scientific and applied scientific contributions. I believe that they have been obtained based on thorough research and analysis, and are entirely author's own work. I also believe that the results of this study should serve as a starting point in the work of experts from various working groups on improving the various regulations and documents related to the selection, training, evaluation and career development of soldiers, since the problem of retention and the development of human capital in the military organization is evident to the whole society.

3. Opinion on the presence or absence of plagiarism.

After a direct review and through specialized software of the dissertation work and the publications related to it, required according to Art. 2b, para. 2 and 3 of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria to cover a group of indicators „D“ of the minimum national requirements for the field of higher education 9. Security and defence, I did not detect plagiarism.

During my work as a member of the scientific jury, no non-anonymous and motivated written signal was received to establish plagiarism in the dissertation work and publications of the candidate for the educational and scientific degree „PhD“.

4. Critical notes.

The used literary sources are not underlined, which would help to more easily and clearly show the scientific contributions achieved by the author, as for example it is done with the normative acts and documents and that helps to highlight the scientific applied results.

Although it is common practice in many higher education institutions for research papers of this type to have a structural element „General Conclusions“, I believe that this part should contain recommendations, based on the conclusions already made in the individual chapters.

The mentioned notes are inessential and in no way reduce the value of the obtained and recognized by me as original scientific and scientific applied results.

In a substantive and purely scientific sense, I have no critical remarks. I would

recommend that Major Raykov in his future scientific activity investigates the procedures and activities of the management structures and other types of resources (material, financial, technological, etc.) in the defence, necessary for the complex provision of the formations of the Bulgarian Army, respectively for the adequate response to the dynamically changing geopolitical situation.

5. Conclusion.

The presented dissertation fully meets the conditions regulated in Art. 6, para. 3 of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, Art. 27, para. 1 and 2 of the Regulations for its implementation and art. 61, para. 2 and 3 of the Regulations for the development of the academic staff at the Military Academy „G. S. Rakovski“.

6. Evaluation of the dissertation work.

Given the above, I give a *positive* assessment of a dissertation work on the topic „Improving the management of human resources in defense“ and I propose to the respected scientific jury to award Major Lyubomir Rosenov Raykov the educational and scientific degree „PhD“ in the field of higher education 9. Security and defense, professional direction 9.1. National security, in the doctoral program „Organization and management outside the sphere of material production (security and defense management)“.

December 19, 2023

Sofia

Prepared the opinion:

/Ass. Prof. Andrey Dzhunin, PhD/